

Suomen islamisoitumisen ja terrorismin pelko

LUK-Tutkielma

790351A

Martti Haapala

Oulun yliopisto 2017

Tiivistelmä

Maailma on aina ollut jatkuvassa liikkeessä ja sen historiaan mahtuu monia käännekohtia. Siihen mahtuu niin positiivisia, kuin negatiivisiakin asioita, jotka voivat hämmästyttää ja kauhistuttaa. Nykypäivänä historiaa kirjoitetaan kauhistuttavin keinoin, etenkin terrorismin kannalta. Siviilit joutuvat käsittämättömien hyökkäysten kohteeksi ja nykyään uhreiksi joutuu ihmisiä etenkin Euroopassa. Terrorismi ja sen myötä radikalisoituminen ovat nousseet suureksi uhkaksi. Käsittelen tekstissäni lähinnä islaminuskosta kumpuavaa terrorismia. Mitä sillä halutaan saavuttaa, miksi keinot ovat niin raakalaismaisia sekä mitä se aiheuttaa yhteiskunnassa ja ihmisissä, kun hyökkäyksiä tehdään puolustuskyvyttömiä siviilejä vastaan.

Vaikka Suomi on maantieteellisesti kauempana, kuin valtiot, jotka ovat joutuneet kestämaan terrori-iskuja, niin silti vaikutukset näkyvät Suomessa asti ja niihin varaudutaan. Sanonta Allahu Akbar herättää kauhua jo pelkästään mielentasolla, koska noihin sanoihin sitoutuu niin paljon kuolemaa ja ihmisten tuskaa. Aivan toisenlaiseen käyttöön tarkoitettu uskonnollinen sanonta on tekojen perusteella saanut kauhistuttavan vallan ja tarkoituksen. Suomeen on viimevuosina virrannut turvapaikanhakijoita juuri sieltä, mistä sanonta Allahu Akbar on peräisin. Itsessään jo turvapaikanhakijoiden saapuminen, mutta myös terrorismi, ovat kasvattaneet otettaan yhteiskunnasta, jolla ei pitäisi olla mitään pelättävää. Turvapaikanhakijoiden myötä noussut käsite islamisoituminen yhdistetään yleensä terrorismiin. Käsittelen tekstissäni näitä kahta käsitettä ja niiden mahdollista yhteyttä sekä vaikutuksia Suomessa. Suomessa kansalaiset ovat osittain itse liittäneet asiat toisiinsa ja osittain taas media on luonut kansalle tällaisen mielikuvan. Tämä on siksi johtanut jokseenkin ennakkoluuloiseen otteeseen ja ehkä monikulttuurisuus ei enää ole niin toivottu asia.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
1. Johdanto.....	4
2. Kansainvälisen terrorismin keinot ja syyt	6
2.1 Terrorismi.....	6
2.2 Terrori-iskut.....	9
2.3 Terrorismin psyykinen ulottuvuus.....	10
3. Terrorismin valta Suomessa	12
3.1 Media	12
3.2 Suomen maantieteellinen sijainti ja maahanmuuttajat	15
3.3 Suomeen kohdistuva uhka	17
3.4 Vaikutukset ihmisissä	18
4. Suomi ja terrorismi tulevaisuudessa	21
4.1 Miksi Suomi on säilynyt koskemattomana kansainväliseltä terrorismilta?	21
4.2 Terrorismin ja islamisoitumisen vaikutukset Suomen tulevaisuudessa.....	22
Lähteet	25

1. Johdanto

Maailma on muuttunut viimeisten 100 vuoden aikana merkittävästi. Ihmisten elämä on helpottunut kehittyvän teknologian myötä, ammatteja on lukemattomia ja vapaa-ajan aktiviteetteja on loputtomasti. Ihmisiä suojelevat lait, kansainväliset sopimukset ja oman valtionsa viranomaiset sekä armeija. Kaupassa tai kaupungilla kävellessään voi kävellä huolettomasti, koska ympärillä on mukavia ihmisiä, oman maansa kansalaisia, ja jos jotakin ikävää tapahtuu, niin apu tulee minuuteissa. Maailmassa on kuitenkin aina ollut vaaroja. Evoluutio on kehittänyt eliöitä voimakkaasti luonnonvalinnan avulla, eli vahvimmat selviytyvät ja heikoimmat menehtyvät. Viimeisten 20 vuoden aikana tämä samantapainen kamppailu on näkynyt uudessa ja kehittyneessä maailmassa. Vielä 2000 – luvun alussa ihmiset saattoivat huoletta lähteä aamulla töihin tietäen, että illalla saavuttaisiin takaisin kotiin. Terrorismi on poistanut normaaleilta kansalaisilta tämän oikeuden.

Terrorismin pelko on saavuttanut ihmisten mielen ja aika ajoin pitää ihmisiä tiukasti otteessaan. Järkyttävien ja mielipuolisten hyökkäysten myötä ihmiset ovat alkaneet epäillä omaa ja läheistensä turvallisuutta omassa kotikaupungissaan. WTC – torneihin tehdyt iskut tulivat varoittamatta ja katkaisivat amerikkalaisten, mutta myös koko muun maailman huolettoman arkipäivän ja turvallisuudentunteen pitkäksi aikaa iskujen jälkeen. Nämä tapahtumat muuttivat maailmaa ja terrorismin uhkan todettiin olevan nyt todellisempaa kuin koskaan. Globalisaation ja digitalisaation myötä vaikutukset eivät kosketa vain paikkaa tai valtiota, jossa isku tapahtuu. Koko maailma elää tilanteet hetki hetkeltä maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja terrorismi on muuttunut kansainväliseksi. Jopa Suomessa, valtiossa joka on kaukana kansainvälisen terrorismin ydinalueilta, terrorismi koetaan uhkana ja se aiheuttaa pelkoa ihmisissä. Viime vuosien aikana terrori-iskut ovat lähestyneet uhkaavasti Suomen valtion rajoja, kun hyökkäyksen kohteeksi ovat joutuneet Espanja, Saksa, Ranska ja Ruotsi. Suomi on silti säilynyt kansainväliseltä terrorismilta koskemattomana, mutta se ei ole varmaa, säilyykö tämä tilanne tulevaisuudessa.

Suomeen virranneet turvapaikanhakijat ovat kasvattaneet määräänsä vuosi vuodelta ja on alettu puhua Suomen Islamisoitumisesta (Ahvio 2015). Tämä tarkoittaa etenkin islaminuskosten ihmisten määrän kasvua Suomessa. Kansainvälinen terrorismi tällä hetkellä johtuu enimmäkseen uskonnollisista syistä ja terroristit käyttävät islamin uskoa väriin tarkoituksiin. Turvapaikanhakijoita on tullut Suomeen monelta eri suunnalta ja välillä se on meinannut ylittää valtion potentiaalin käsitellä niin monta eri hakemusta. Jopa islamisoituminen on herättänyt pelkoa kantaväestössä, koska ajatusta ei voi sulkea pois, että turvapaikanhakijoiden mukana tulisi maahan henkilöitä, joilla on kytköksiä terroristijärjestöihin. Tämä herättää ennakkoluuloja kantaväestössä ja maahanmuuttajia lähestytään tietyllä varovaisuudella.

Terrorismi pyrkii manipuloimaan ihmisiä teoillaan ja sanoillaan. Sen myötä on noussut uusi terrorismiin liittyvä uhka, joka kantaa nimeä radikalisoituminen. Suomessa ihmisiä on yli 5 miljoonaa ja väkiluku kasvaa koko ajan. Terroristit ovat tyytyväisiä, jos esimerkiksi edes yksi näistä viidestä miljoonasta ihmisestä radikalisoituisi, eli kääntyisi kannattamaan terrorismia ja joko lähtisi palvelemaan vakaumustaan tai toimisi kotimaassaan äärijärjestön käskemällä tavalla. Tällä hetkellä Suomen uhka keskittyykin radikalisoitumiseen. Se voi tapahtua jollekin kantaväestön ihmiselle tai sitten maahanmuuttajalle. Terrorismin pelko ja islamisoitumisen pelko ovat mukana suomalaisessa arjessa varsinkin silloin, kun jotakin odottamatonta tapahtuu.

Tulevaisuudessa terrorisminvastainen työ vaatii paljon ponnisteluja ja suuria sekä nopeita päätöksiä. Päätöksien tulee koskea eri tasoja aina koko yhteiskunnasta yhteen ihmiseen saakka. Terrorismi on ehkä suurin uhka nykypäivänä ja siihen liittyy monia erilaisia mukana tulevia uhkakuvia. Kukaan ei tiedä milloin se tulee loppumaan, vai tuleeko se loppumaan ollenkaan. Siitä syystä ihmisten on mukauduttava ja opittava, niin kuin ihmiset tekevät päivittäin läpi elämänsä lapsesta saakka. Globalisoituvan maailman on kyettävä pitämään yhtä ja päättämään, miten toimia sekä miten ohjeistaa ihmisiä vaikeissa tilanteissa. Tehtävä ei ole helppo, mutta se on tehtävä, koska tekemättömyydellä ihmiset varmistavat sen, että he ovat puolustuskyvyttöminä valmiit ottamaan kansainvälisen terrorismin avosylin vastaan.

Tekstissäni tulen ensiksi pohjautumaan terrorismiin sekä sen syihin, keinoihin ja vaikutuksiin. Terrorismin vaikutukset Suomessa riippuvat mediasta ja Suomen maantieteellisestä sijainnista. Näiden perusteella käsittelen Suomeen kohdistuvaa uhkaa, sekä sen vaikutuksia ihmisissä. Lopuksi pohdin, miksi Suomi on säilynyt koskemattomana kansainväliseltä terrorismilta ja minkälaiset vaikutukset sillä saattaa olla tulevaisuudessa.

2. Kansainvälisen terrorismin keinot ja syyt

2.1 Terrorismi

11.9.2001 maailmaa järjestytti hirvittävä terroristi-isku New Yorkissa, kun kaksi lentokonetta iskeytyi World Trade Centerin molempiin pilvenpiirtäjiin ja yksi Pentagoniin Washington D.C:ssä. Iskun toteuttajana oli terroristijärjestö Al-Qaida. Terroriteko ei pelkästään havahduttanut maailmaa menetettyjen ihmishenkien suuren määrän vuoksi, vaan se aiheutti pelkoa ja herätti kysymyksiä, varsinkin New Yorkissa, mutta myös muualla päin maailmaa (Townshend 2002). Ihmiset kokivat olonsa turvattomaksi, saivat psyykkisiä traumoja ja tarvitsivat ammattiapua. WTC-iskut eivät olleet ensimmäisiä terroritekoja, vaan niitä oli ollut paljon jo vuosikymmenten ajan. Kyseiset iskut kuitenkin olivat hyökkäys länsimaista kulttuuria kohtaan ja sen suuruus, viesti ja seuraukset olivat omaa luokkaansa.

Terrorismia yhteiskunnallis-poliittisena ilmiönä voidaan lähestyä monesta eri suunnasta. Terrorismin tavoitteena on aiheuttaa pelkoa ihmisissä, jonka avulla he voivat kontrolloida muita ja saavuttaa omat tavoitteensa. Terrorismin ei ole tarkoitus olla rationaalista, vaan sitä on todella vaikea ymmärtää ja yleensä sitä kuvaillaankin hulluudeksi (Townshend 2002: 2). Miksi kukaan haluaisi tappaa itsensä sillä tavoin, että samalla onnistuu viemään kymmenien, satojen tai tuhansien ihmisten hengen? Miten kukaan on pystynyt suunnittelemaan tällaisen teon tai ylipäättänsä toteuttamaan sen? Tällaisten kysymyksien pohtiminen on vaikeaa ja juuri sitä, mihin terrorismi pyrkii. Mitä

terrorismi sitten oikeastaan on? Hanlen (2006: 2) mukaan terrorismi on eräänlainen sodankäynnin muoto. Yksinkertaisesti ajateltuna sitä terrorismi on. Tavoitteena on väkivalloin päästä tavoitteeseen ja niin raukkamaista, kuin se onkin, terrorismin tapauksessa siviilien kautta. Townshend (2002: 3) kuitenkin huomauttaa, että asia ei ole niin yksinkertaisesti selitettävissä. Yli-Karjanmaa (2008: 36) taas nimeää terrorismin massojen manipuloinniksi, jonka avulla se suunnitelmallisesti pyrkii tavoitteisiinsa.

Jokaisella valtiolla on omanlaisensa tapa määritellä terrorismi. Martinin (2012: 3) mukaan Yhdysvallat määrittelee terrorismin järjestelmälliseksi väkivallaksi aiheuttaakseen pelkoa ja vaikuttaa tällä tavoin hallitukseen ja yhteisöihin. Iso-Britannia taas määrittelee terrorismin keinona tai uhkana, jonka avulla tavoitellaan poliittisia, uskonnollisia tai ideologisia ihanteita väkivaltaisen toiminnan avulla. Käsitteenä terrorismi on vaikea määrittää, ensinäkin sen käyttämien taktiikoiden takia, jotka ovat alati muuttuvia. Toiseksi määritelmiä on niin paljon ja määritelmään ei ole oikeaa tai väärää, koska kaikki ovat omalla tavallaan oikeita määritelmiä, vain erillä tavalla ilmaistuna. Määritelmät ovat muuttuneet vuosikymmenten aikana ja saattavat muuttua tulevaisuudessakin, koska määritelmät eivät yleensä kestä ikuisesti, vaan muuttuvat maailman mukana. Tärkeintä kuitenkin on ymmärtää, että käsitteenä se ei vain tarkoita väkivaltaa ja silmitöntä siviilien tappamista. Joillekin käsite terroristi tarkoittaa vapauttajaa tai vapaustaistelijaa (Ekici 2009: 11). Taustalla on aina jokin motiivi ja terrorismi toimii taktiikkana kohti tavoitteita.

Terrorismin syyt ovat moniulotteisia ja harvoin ne johtuvat vain yhdestä tietystä asiasta. Terroristiksi ei synnytä, vaan ympäristön vaikutuksen, kasvun ja kehityksen vuoksi jotkut ihmiset päätyvät siihen. Osa taas ajautuu terrorismiin, vaikka lapsuus olisi ollut aivan tavallinen, mutta jokin silti saa heidät valitsemaan kyseisen elämänpolun. Krueger (2008: 11) näkee terrorismin eräänlaisena ammatinvalintana. Samalla tavoin, kuin osa valitsee lääketieteet tai osa rakennusalan, niin osa valitsee terrorismin. Krueger myös asettaa näkökulman, jonka mukaan huonot taloudelliset olot ja puutteellinen koulutus ovat yksi syy terrorismiin. Elämälle ei tällöin nähdä juuri mitään muuta vaihtoehtoa, kuin alkaa toteuttamaan suurempaa visiota, vaikka se olisikin rikollista. Siksi terrorismin harjoittajat ovat kotoisin vähemmän kehittyneistä maista. Tämän voi

toisaalta kokea liian yleistävänä lauseena, koska toisen maailman sodan aikaiset tapahtumat, kun Hitlerin joukot teloittivat siviilejä mitä hirveimmillä tavoilla, voidaan osaltaan nähdä terrorismina (Hoffman 2006). Aina terroristit eivät kuitenkaan ole kotoisin terrorismin ytimeistä, eikä lapsuus välttämättä ole vaikea ja koulutuskin saattaa olla. Tuulonen (2017) kertoo ruotsalaismiehestä, joka on kotoisin Iranista. Lukion jälkeen ruotsalaismies oli vähällä menettää suunnan elämässään ja meinasi liittyä mujahedin – terroristijärjestöön. Vaikeuksista selvinneenä mies kuitenkin päätyi Tukholmaan poliisiksi. Tämä kertoo siitä, että mikään ei ole kiveen kirjoitettua ja joskus yksinkertaisempi selitys tai määritelmä on parempi. Esimerkiksi Krueger (2008: 14) mukaan helpompaa olisi kuitenkin puhua politiikan motivoimasta väkivallasta ja terrorismi olisi vain taktiikka.

Terrorismin syyt pohjautuvat uskontoon ja politiikkaan tai joissakin tapauksissa koston. Länsimaat ja vääräuskoiset nähdään uhkana, joita vastaan tulee taistella noudattamalla Jumalan sanaa. Toisaalta taas hyökkäykset siviilejä kohtaan ovat kosto aikaisemmista tapahtumista, suurimmaksi osaksi sodista. Afganistanissa sota johti WTC-iskuihin ja sen myötä silloinen Yhdysvaltojen presidentti George W. Bush julisti terrorisminvastaisen sodan alkaneeksi (Veer, Munshi 2004a). Nykypäivänä pelätyin äärijärjestö on ISIS, joka on lyhenne englannin kielen nimityksestä the Islamic State of Iraq and Syria. Se alkoi muotoutua vuonna 2003 Al-Qaidan pohjalta Irakissa ja he alkoivat kutsua itseään Jihadeiksi (Fuller 2015).

ISIS:n iskujen syyt ovat enemmän uskonnollisia, joka toisaalta aiheuttaa ristiriitaa sen kanssa, että uskonnot nähdään rauhallisena ja turvallisena asiana. Kuitenkin uskonnon levittäminen ja käännytystyö tapahtuvat armeijoiden avulla. Tarkoituksena on tulla armeijoiden avulla näkyväksi ja saada Jumalan sana kuulumaan tehokkaammin. Uskonnon voi nähdä toisaalta terrorismin julkisivuna ja houkutteena heille, jotka eivät ole vielä valinneet puoltansa. Terrorismin juuret ulottuvat vuosikymmenien ja jopa sadan vuoden päähän. Menneet tapahtumat ovat omalta osaltaan monimutkaistaneet asiaa ja peittäneet alleen sen todellisen syyn terrorismiin antaen siitä kuvan, jonka perusteella sitä yhtä ja oikeaa syytä on vaikea nimetä. Toisaalta terrorismi voidaan

kuitenkin selittää kolmella eri motiivilla, joita ovat: poliittiset tarkoitusperät, sosiologiset selitykset ja psykologiset selitykset (Martin 2012).

Sodankäynnin taktiikkana terrorismi eroaa normaalista sotilaat vastaan sotilaat -asetelmasta sillä, että uhreina ovat tavalliset siviilit yleensä heidän omassa kotikaupungissaan keskellä iloista ja arkipäiväistä ilmapiiriä. Siviilien haavoittuvuus, huolettomuus ja puolustuskyvyttömyys tekevät heistä houkuttelevia iskujen kohteita sen sijaan, että taistelut käytäisiin sodan suosimalla tavalla. Koska iskut kohdistuvat siviileihin, niin on mahdotonta tehdä hyökkäyksiä armeijoiden avulla, vaan iskut suunnitellaan soluttautumalla, eli iskun tekee niin sanottu normaali kansalainen (Ekici 2009: 12). Tämä tekee terrorismista vaarallisen ja haastavan siitä syystä, että sen torjuminen ei ole niin yksinkertaista. Ilman etukäteen saatavia vihjeitä tulevasta terrorismista on todella vaikea saada sitä täydellisesti torjuttua. Toteutettujen iskujen jälkeen maailma reagoi parantamalla turvallisuusjärjestelyitään, mutta terroristijärjestöiltä uusia keinoja näiden järjestelmien kiertämiseen, tuntuu olevan aina vain lisää. Vaikka isku ei onnistuisikaan tuhoisasti tai ollenkaan, niin se ei siltikään ole epäonnistunut. Siitä huolimatta se onnistuu kylvämään pelkoa, vaikuttamaan matkailuun, aiheuttamaan sekasortoa ja ristiriitoja sekä jättämään viestin joka kaikuu kaikkien mielessä: ette ole turvassa.

2.2 Terrori-iskut

Terroristien strategia perustuu hyökkäyksiin siviilejä kohtaan ja tarkoituksena on tappaa, sekä aiheuttaa sekasortoa. Iskut ovat tarkoin suunniteltuja ja niitä on vaikea ennakoita. Tuhoisimpana iskuna pidetään jo aikaisemmin käsiteltyä 11.9.2001 toteutettua hyökkäystä World Trade Center – torneihin. Se oli laajuudeltaan suurempi, kuin aiemmin toteutetut iskut, koska ihmishenkiä menetettiin tuona päivänä enemmän kuin koskaan ennen. Noin 3000 kuoli ja 7000 haavoittui, rakennuksia ja lentokoneita tuhoutui, sekä iskun jälkeisiin tapahtumiin osallistui suuri määrä ihmisiä (Jackson, Corporation et al. 2002). Hyökkäys oli tarkkaan suunniteltu ja se toteutui melkein

täydellisesti, lukuun ottamatta lentoa 93, joka ei osunut kohteeseensa matkustajien taistellessa terroristeja vastaan koneen sisällä (Martin 2012).

Iskut ovat kuitenkin harvoin näin laajoja ja tarkkaan suunniteltuja, jo siitä syystä, että WTC – iskujen jälkeen turvallisuusjärjestelyt kiristyivät huomattavasti ympäri maapalloa. Hyökkäyksiä toteutetaan yleensä muutaman terroristin avulla, kuten 26.11.2008 Mumbaissa Intiassa. Koulutetut taistelijat hyökkäsivät aseiden ja räjähteiden kanssa tappaen melkein 200 ihmistä (Silva & Butler 2011). Tätä hyökkäysmallia on käytetty jälkeenpäin muuallakin, kuten Pariisissa 13.11.2015, kun aseistautuneet miehet alkoivat ampua siviilejä eri puolilla Pariisia ja 137 kuoli sekä 360 haavoittui (Nurminen 2015; Pärssinen 2016). Kauan on myös tapahtunut iskuja, jotka toteutetaan viemällä räjähdettä johonkin julkiseen paikkaan tai kulkuneuvoon. Bussien ja metrojen räjäytyksiä on tapahtunut useasti Euroopassa, mutta myös Euroopan ulkopuolella. Terrorismin vastaiset toimet vahvistuvat päivä päivältä, mutta terrorismin strategia on mukautuva haasteisiin. Iskujen toteuttamiseen on alettu käyttämään normaaleja kulkuneuvoja, kuten rekkoja tai kuorma-autoja, joita on vielä vaikeampi ennakoita, kuin aseellista hyökkäystä. Ranskan Nizzassa 14.7.2016 86 kuoli ja 300 loukkaantui, kun kuorma-auto ajoi väkijoukkoon (Pärssinen 2016). Keinoja toteuttaa hyökkäyksiä on niin paljon, kuin terroristeilla on mielikuvitusta ja luultavasti iskuja toteutetaan uusilla tavoilla tulevaisuudessa.

2.3 Terrorismin psyykinen ulottuvuus

Pelko kaikessa yksinkertaisuudessaan on laaja ja monimutkainen käsite. Pelko on ihmisten ja eläinten kokema tunnetila, joka vaikuttaa koko kehon toimintaan. Se on ollut evoluutiossa avaintekijä lajien selviytymisessä, koska jos pelkoa ei voi tuntea, niin ei voi myöskään olla varovainen. Kuten Charles Darwin totesi evoluutioteoriassaan, että tunteet johtavat tekoihin, eli erillä tavoin tunteva ihminen toimii erillä tavalla (Griffiths 1997). Pelko on voimakas tunnetila, jolla on erilaisia asteita ja sen skaala voi vaihdella hämähäkistä koko yhteiskuntaa koskettavaan asiaan. Yleensä se saa vallan, kun on kyse

selviytymisestä, eli kun kokee itsensä turvattomaksi ja uhatuksi. Sen voimakkuus vaihtelee pelon aiheen mukaan ja yksilöstä riippuen. Joskus se voi olla hallittu, lähinnä ajatukset valtaava tunnetila, mutta joskus se vaikuttaa niin sisäisesti, kuin ulkoisesti hallitsemattomasti. Hallitulla pelolla tarkoitetaan sitä, että ihminen on ylittänyt pelkonsa tai hän osaa käsitellä sitä hallitusti antamatta pelolle valtaa. Hallitsematon taas tarkoittaa sitä, että ihminen ei pysty vaikuttamaan pelkoonsa psyykkisin keinoin vaan se valtaa mielen ja kehon. Se voi aiheuttaa tärinää, vatsavaivoja, hikoilua, kohonnutta verenpainetta, ahdistuneisuutta, hajamielisyyttä, paniikkia ja vainoharhaisuutta. Oireita on lukuisia ja ne vaihtelevat pelon voimakkuuden mukaan. Pelkoa tunteva ihminen ei välttämättä tarvitse jatkuvaa tai välittömästi uhkaavaa ärsykettä tunnetilan ylläpysyvyyteen. Pelko voi olla piilevä tunnetila, joka pysyy ihmisen ajatuksissa, vaikka välitöntä uhkaa ei olisi. Tällaiseksi terrorismin pelkoa voi luonnehtia. Vaikka terrori-iskut tapahtuisivat tuhansien kilometrien päässä ja uhka olisi kaukainen niin pelko voi silti vallata mielen. Pelko ei ehkä ole vallitseva tunnetila, eikä se vaikuta elämään millään näkyvällä tavalla, mutta se on silti olemassa (ks. Huppert, Hessel 2010).

Terrorismin pelolla tarkoitetaan sitä, että ihminen tuntee itsensä uhatuksi normaalissa ennen turvalliseksi tuntemassaan ympäristössä ja tämä juuri on terrorismin taktiikka ja tarkoitus. Terroristien toteuttamaa strategiaa kutsutaan psykologiseksi sodankäynniksi (Ganser 2005). Siviilien tappaminen on vain strategia ja päätarkoituksena on sen tuottama järkytys ihmisissä. Vaikka kuolonuhreja ei olisi ollenkaan niin se silti järjestyttää ihmisten mieliä. Pelko tässä tapauksessa ei ole vain yksilökohtaista vaan se vaikuttaa koko yhteisöön ja jopa yhteiskuntaan. Sitä ei pyritä lietsomaan pelkästään toteutettujen iskujen, vaan myös kuvien, videoiden, kielen ja symboliikan avulla (Altheide 2006). Yli-Karjanmaa (2008) kuitenkin huomauttaa, että pitääkseen ihmiset pelokkaina heitä vaanivan uhkan tulee ilmoittaa jatkuvasti olemassa olostaan, koska muuten ihmiset unohtavat tai ajattelevat, että terrorismi on voitettu. Siksi iskujen lisäksi propagandaa levitetään muilla keinoilla. Terrorismin kansainvälisyys saa ihmiset epäilemään oman valtionsa turvallisuusjärjestelyitä, hallitusta ja muita yhteiskuntansa jäseniä. Se vaikuttaa erillä tavalla siellä missä jotakin konkreettista on tapahtunut, kuin siellä missä vielä ollaan säilytty koskemattomina. Pelkoon vaikuttavat

myös sukupuoli, kansalaisuus, etninen tausta ja koulutuksen taso (Eisenman, Glik et al. 2009). Paikassa, jossa on tapahtunut terrori-isku, pelko on ihmiset valtaavaa ja se saattaa vaikuttaa jokapäiväisiin valintoihin ja pahimmassa tapauksessa ihmiset tarvitsevat ammattiapua, varsinkin jos uhreina on ollut läheisiä. Terrorismin pelko on laaja-alainen, koska se vaikuttaa myös siellä, missä ei ole tapahtunut mitään ja uhka on epätodennäköistä. Tällöin pelko ei ole niin voimakasta, mutta se saattaa kuitenkin alitajuisesti vaikuttaa päätöksiin, joita ihmiset tekevät.

Hille Koskela (2009: 34) korostaa terrorismin vaikutusta turvallisuudentunteeseen ja mainitsee riskiyhteiskunnan muuttuneen pelon kulttuuriksi. Pelko kumpuaa siitä, että terrorismi on arvaamatonta ja se voi olla yhtä aikaa maailmanlaajuista, että paikallista. Ennen turvalliseksi koetut asiat kaupunkiympäristössä eivät tuo samanlaista turvallisuudentunnetta, kuin ennen. Koskelan (2009: 57) mukaan myös kansainvälinen terrorismi on luonteeltaan erilaista, koska sillä ei ole samanlaista olemusta tai tunnistettavuutta, kuin muilla uhkakuvilla. Tämä luo turhautuneisuutta niin kansalaisissa, että politiikassa.

3. Terrorismin valta Suomessa

3.1 Media

Medialla tarkoitetaan viestintäkanavia, joiden avulla ihmiset ovat yhteydessä toisiinsa (Street 2010). Sillä on suuri vaikutus terrorismiin ja sen pelon lietsomiseen. Terrori-iskun tapahduttua siitä voi lukea jokaiselta uutissivustolta ja uudet tiedot päivittyvät jatkuvasti, vaikka tietoja ei olisi sen kummemmin vahvistettu. Nykypäivänä medially on suuri vaikutus ihmisten ajatteluun ja toimintaan, joka tarkoittaa, että mediaan myös luotetaan. Ensimmäisen kerran uutisen luettuaan se saattaa herättää pelkoa ja sekavia ajatuksia, jopa vihaa terroristeja kohtaan. Tietojen varmistuessa ja uutissivustojen päivittyessä aikaisemmin uutisoidut asiat saattavat kuitenkin muuttua radikaalisti ja selventää ihmisten mieltä.

Vielä alle 20 vuotta sitten median vaikutus oli todella pieni verrattuna nykypäivään. Puhelimet olivat vain soittamista ja viestittelyä varten, tietokoneita oli harvakseltaan ja uutiset painottuivat sanomalehtiin sekä televisio-uutisiin. Nykyään ihmisillä on puhelimestaan erilaisia uutisovelluksia, internet ja sosiaalinen media muutaman napautuksen takana. Tämä tarkoittaa, että media pitää ihmiset tiukasti otteessaan vuorokauden ympäri. Ihmiset saavat nopeampaa tietoa uutisista ja asioista, joita he haluavat etsiä. Tämä yhdistää ihmisiä eri puolilla maailmaa ja hetkessä ollaan tietoisia mitä toisella puolella maailmaa tapahtuu. Tämän myötä nykyään puhutaankin massamediasta ja medialisoituneesta maailmasta. Julkisuudenhenkilöt, poliitikot, poliisit ja jopa presidentit omistavat omat kanavansa mediassa (Street 2010). Seuratut henkilöt ja uutissivustot päivittävät joka päivä omaa kanavaansa. Sanat ovat voimakas ilmaisukeino ja se on edelleen median keskiössä. Kuitenkin lisääntyvissä määrin videot ovat nostaneet suosiotaan. Molemmilla on sama tehtävä; saada ihmiset ajattelemaan ja kommunikoimaan. Media on siis ehkäpä nykypäivän tehokkain tapa tuoda jokin asia ihmisten tietoisuuteen. Hätkähdyttävien julkaisujen ei tarvitse olla mediassa julkaistuna, kuin muutaman minuutin, ja katselukertoja saattaa olla jo miljoonia.

Monesti kuulee puhuttavan, että paras keino terrorismin torjumiseen on välinpitämättömyys. Tämä ei tarkoita sitä, että terrori-iskuista tulisi ajatella samoin, kuin vaikkapa autokolarista. Se tarkoittaa sitä, että olisi pysyttävä mahdollisimman rauhallisena ja jatkettava elämää aivan kuten ennenkin. Myös median tulisi näissä tapauksissa hillitä itsensä, eikä julkaista kymmeniä uutisia jokaista yksityiskohtaa myöten. Terroristijärjestöt ovat huomanneet median vaikutuksen ihmisissä ja pyrkivät sen avulla lietsomaan pelkoa ja vaikuttamaan ihmisiin. Terrorismia voidaankin kutsua tarkoitukselliseksi median manipulaatioksi (Martin 2012). Malkki (2015) huomauttaa, että jihad – terrorismin myötä kaikkea motivoitunutta järkyttävän väkivaltaista toimintaa pidetään terrorismina jo ennen kuin teon yksityiskohdat ja motiivit ovat selvillä. Median paisuttelu lietsoo tätä ilmiötä ja tekee siitä yleistyvän ajattelumallin.

Kuten kaikilla muillakin yrityksillä, myös uutissivustoilla ja lehdillä on pyrkimys menestyä. Se taas tarkoittaa sitä, että heidän julkaisemiaan uutisia on luettava. Uutisotsikoista ja teksteistä on saatava mahdollisimman mielenkiintoisia, ja se yleensä

tarkoittaa asioiden dramatisointia. Kyseinen ilmiö näkyy myös siinä mihin terrorismi-iskuihin uutiset tarkennetaan. Hyökkäys länsimaista kulttuuria kohtaan saa suuret otsikot ja päiviä kestävä uutisvirran, vaikka iskuja tapahtuisi taukoamatta, muualla päin maailmaa (Kreus 2010). Tarkoittamattaan mediasivustot ja lehdet siis auttavat terrorismia saavuttamaan tarkoituksensa. Journalistien on valittava mitä asioita tuodaan tekstiin mukaan ja yleensä ne ovat juuri kaikki hätkähdyttävimmät kohdat. Media voidaankin nähdä terrorismin aseena (Martin 2012). Tämän tyyppisellä aseella on valtaa, koska terroristit eivät halua toimia piilossa ja hiljaisuudessa, vaan heidän tarkasti suunniteltujen tekojen tulee olla näyttäviä ja jälkivaikutusten mahdollisimman tehokkaita sekä tavoittaa mahdollisimman suuren kohdeyleisön. Kohdeyleisö ei pelkästään tarkoita uhrien läheisiä ja siviilejä ylipäättänsä. Kohdeyleisö tarkoittaa myös muita terroristijärjestöjä ja tällä tavoin tukee omaa kannatustaan sekä kannustaa muita liittymään joukkoonsa (Kreus 2010).

Yleensä terroristit antavat median hoitaa kaikessa rauhassa tiedon levittämisen, mutta lisäksi internet on pullollaan terroristien julkaisemia kirjoituksia ja videoita. Videoita pyritään sensuroimaan ja poistamaan, mutta kerran internettiin päätyneet asiat ei välttämättä koskaan tule poistumaan sieltä. Vielä 2000-luvun alussa, kun WTC – isku tapahtuivat, ihmiset olivat hämmästyneitä jo pelkästään siitä, että miksi kukaan haluaisi tehdä tällaisen iskun? Internet ei tällöin ollut niin yleinen, että sitä kautta tieto olisi saavuttanut yhtä monen ihmisen, kuin nykyään. Media on terrorismiin liittyvissä asioissa petollinen, koska se ei anna unohtaa. Televisioissa pyörii edelleenkin joka syyskuu dokumentteja ja elokuvia WTC – iskuista, kuvat ja viestit leviävät sosiaalisessa mediassa sekä uutissivustot löytävät aina jotakin uutta uutisoitavaa. Ne pitävät huolen, että ihmiset elävät kauhun täyttämät päivät yhä uudestaan ja uudestaan (Veer, Munshi 2004b). Mediaa on kritisoitu siitä, miten se käyttää hyödyksi ihmisen kärsimystä menestyäkseen ja julkaisee sopimattomia kuvia ihmisten nähtäväksi (Kreus 2010: 106).

3.2 Suomen maantieteellinen sijainti ja maahanmuuttajat

Suomi on sijaintinsa puolesta hyvin kaukana valtioista, joista terrorismi on lähtöisin. Siitä huolimatta nykypäivänä globalisaatio ja digitalisaatio ovat niin sanotusti lyhentäneet maantieteellistä välimatkaa. Internetin tai puhelimen välityksellä voidaan tavoittaa toinen henkilö maapallon toiselta puolelta sekunneissa. Vuosikymmeniä sitten terrorismi-iskujen tapahduttua Suomessa kuultiin asiasta vasta seuraavana päivänä radiosta, sanomalehdestä, televisiosta tai joltakin toiselta ihmiseltä. Maaseudulla saattoi mennä päiviä tai viikkoja, kunnes tieto tuli perille. Nykyään terrorismi-iskun tapahduttua puhutaan minuuteista, kunnes tieto on jo levinnyt ympäri maailmaa, mediat päivittävät tietoa hetki hetkeltä ja asiasta keskustellaan ympäriinsä. Terrorismin uhka on kohonnut ympäri maailmaa ja Suomeen ei ole siltä säästynyt. Edelleen on olemassa mielikuva Suomesta pienenä syrjäisenä valtiona, jossa ei koskaan tapahdu mitään, mutta osittain viime vuosina tapahtuneet iskut ovat muuttaneet käsitystä jossakin määrin. Suomeen virtaa jatkuvasti lisää turvapaikanhakijoita, mikä luo linkin Suomen ja turvapaikanhakijoiden kotimaan välille. Se herättää vainoharhaisuutta ja ristiriitoja kantaväestössä turvapaikanhakijoita kohtaan. Viime aikoina Euroopassa tapahtuneiden iskujen seurauksena Suomea ei ehkä nähdä enää niin koskemattomana valtiona, koska väestö on monikulttuurinen ja kansainvälistynyt.

Pakolaisuus on lisääntynyt Lähi-idästä Suomeen siellä käytävien sotien johdosta, ja Ahvio (2015) puhuikin jo Euroopan sekä Suomen islamisoitumisesta. Turvapaikanhakijoita on välillä tullut niin paljon, että väliaikaisia majoituksia on pitänyt järjestää ympäri Suomea. Ennen suurta turvapaikanhakijaryntäystä Suomeen, Wiberg & Meskanen (2013) kirjoittivat siitä, miten suomalaiset osittain pelkäävät islaminuskoisten ryntäystä Suomeen ja sitä, että pystyvätkö maahanmuuttajat tekemään asemastaan pysyvän Suomessa. Kun turvapaikanhakijoita alkoi virrata Suomeen, ISIS-äärijärjestön toteuttamat iskut Euroopassa alkoivat lisääntymään nopeaa tahtia. Tämä herätti pelkoa ja ennakkoluuloja turvapaikanhakijoita kohtaan, koska ajateltiin, että turvapaikanhakijoiden joukossa voi olla ISIS:ssä toimivia henkilöitä. Suomen kantaväestön osittain negatiivinen suhtautuminen turvapaikanhakijoihin näkyi varsinkin

vahvasti mediakanavilla. Vuonna 2016 myönnettiin turvapaikka 5184 Irakilaiselle, 3424 Afganistanilaiselle ja 2966 Somalialaiselle. Vuonna 2017 myönnettiin turvapaikka 3341 Irakilaiselle, 1470 Afganistanilaiselle ja 1829 Somalialaiselle (Maahanmuuttovirasto 2017). Suomeen on siis saanut viimeisen kahden vuoden aikana oleskeluluvan 18 214 ihmistä Lähi-idän alueelta ja Somaliasta. Asiaa ei kuulu kuitenkaan yleistää ja ajatella, että turvapaikanhakijat olisivat uhka vastaanottavalle valtiolle. Siitä huolimatta on muistettava, että ISIS-käyttää turvapaikanhakijoita taktiikkana, jonka avulla he pääsevät levittäytymään ympäri Eurooppaa. On mahdotonta tutkia jokaisen turvapaikanhakijan taustoja niin tarkasti, että jokainen yhteys islamistisiin järjestöihin selviäisi. Jo vuonna 2015 Suojelupoliisi oli huolissaan turvapaikanhakijoiden äkillisestä kasvusta (Ikävalko 2015).

Suomi on yksi niistä Euroopan maista, jotka ovat alkaneet islamisoitumaan suhteellisen nopeaa tahtia. Islamisoituminen ei kuitenkaan ole niin sanotusti karannut käsistä, koska islaminuskoisia oli vuonna 2015 vain 1% Suomen väkiluvusta ja sen jälkeen maahanmuuttajien määrä on hidastunut (Ahvio 2015). Islamisoituminen on kuitenkin yhteydessä terrorismiin ja se herättää levottomuutta niin kantaväestössä, kuin maahanmuuttajissakin. Suomi on varsinkin sotien jälkeen ollut maa, jossa ei ole ollut paljon muista maista kotoisin olevia asukkaita, vaan suomalaisuus on ollut vahvana osana. Eri kulttuurien edustajat kuitenkin vaativat aikaa tullakseen toimeen keskenään ja Suomessa islaminuskoisia ei vielä kauan ole ollut.

Tosiasia on, että turvapaikanhakijat tarvitsevat töitä toiseen maahan muuttaessaan ja oleskeluluvan saadessaan. Työt rauhoittavat turvapaikanhakijoita ja kantaväestöä sekä sen myötä mahdolliset levottomuudet voidaan saada estettyä. Maahanmuuttajien osaamisen kehittämisohjelmalle myönsi opetus- ja kulttuuriministeriö 20 miljoonaa euroa, jotta maahanmuuttajat saataisiin työelämään (Ahonen 2017). Kielimuurista ja erilaisista taustoistaan johtuen maahanmuuttajat tarvitsevat enemmän tukea opiskelussa, kuin suomalaiset.

3.3 Suomeen kohdistuva uhka

Suomi on myös maantieteellisen sijaintinsa puolesta valtio, jolla ei ole sellaista poliittista tai taloudellista otetta maailmassa, jotta sitä kohtaan olisi syytä hyökätä. Sillä ei ole muille valtioille niin paljon annettavaa, koska se on syrjempänä länsimaiden ydinalueelta ja maan taloudelliset hyödykkeet, eivät ole tavoittelun arvoisia. Kuitenkin viimevuosien lisääntyneen turvapaikanhakijamäärän vuoksi Suomi on osittain herättänyt terroristijärjestöjen huomion, koska turvapaikanhakijat tulevat terrorismiherkistä maista, terroristeille avautuu keino päästä Suomen valtion sisäpuolelle, uskonnon levittäminen mahdollistuu ja nähdään, miten Suomi kohtelee turvapaikanhakijoita. Riipisen (Kullberg, Jalonen et al. 2015) mukaan Suomi on kuitenkin joutunut mainituksi jihadistisessa mediassa, kun Abu Suleiman yllytti iskuihin Afganistanissa suomalaisjoukkoja vastaan. Siitä huolimatta terrorismia ei pidetä varsinaisena uhkana Suomelle. Kuitenkaan suomalaiset ei välttämättä ole turvassa, koska terrorismi pyrkii yllättämään ja se ei sulje pois mahdollisuutta, että isku toteutettaisiin paikassa, jossa sitä vähiten odotettaisiin. Kreusin (2010) mukaan riskistä tai uhkasta puhuttaessa tulee huomioida, että välitöntä vaaraa ei vielä ole ja riskiin voi vaikuttaa aina vähentämällä syytä, joiden perusteella se voisi tapahtua. Suomen tulee siis pelata korttinsa oikein, eikä puuttua asioihin, jotka voivat kohottaa terrorismin uhkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että ensiksi tulee ymmärtää, mitkä asiat voivat kohottaa riskiä. Tällä hetkellä terrorismi pohjautuu vahvasti uskontoon, joten sen kanssa on oltava varovainen, koska uskonto on uskoville ihmisille arka-aihe ja se on läpi ihmiskunnan historian ollut vahvasti osa ihmisten elämää. Viime aikoina Suomessa on taisteltu tämän ongelman kanssa, koska kantaväestöstä on tullut epäileväinen ja ennakkoluuloinen islaminuskaisia kohtaan, koska terroristit pyrkivät väkivalloin levittämään islamin uskoa. Suomi on kuitenkin toiminut oikein kehittäessään turvapaikanhakijoiden koulutustukea ja antanut heille töitä. Tämä onkin juuri sitä riskin syiden vähentämistä.

Ehkäpä tärkeimpänä asiana on estää kansalaisten radikalisoituminen. Terrorismin tarkoituksena on saada ihmiset valtaansa ja käännä heitä puolelleen monin eri keinoin. Internetin välityksellä ihmiset saavat tietoa terrorismijärjestöistä sekä heidän

toimistaan ja aatteistaan. Valitettavaa on, että osa hyvän ja tasapainoisen elämän eläneistä ihmisistä joutuu terroristien aatteiden valtaan ja radikalisoituu. Radikalisoitunut ihminen saattaa jättää kaiken kotimaahansa ja lähteä terroristiksi. Henkilö myös saattaa jäädä kotimaahansa, mutta kuitenkin omistaa elämänsä terroristien aatteiden eteenpäin viemiseksi ja pahimmassa tapauksessa radikalisoitunut henkilö voi toteuttaa terrori-iskun. Sisäministeriön (2017) mukaan radikalisoitumisen uhkaa ei vielä niinkään ole Suomessa, mutta se kasvaa koko ajan. Vaikka Suomessa uhka on todella vähäinen, niin silti on tehtävä turvallisuussuunnitelmia ja suojeltava julkisia paikkoja, kuten kirkkoja, kauppakeskuksia, stadioneita ja vilkkaita kävelykatuja. Etenkin kansainväliset tapahtumat, kuten konsertit tai messut on huomioitava tarkasti turvallisuussuunnitelmissa. Suomessa on myös paljon risteilyaluksia ja ne vaikuttavatkin täydelliseltä iskukohteelta (Visuri et.al 2011). Terroristien näkökulmasta Suomi on täynnä väärauskaisia ja heidän on noudatettava Muhammadin, islamilaisten profeetan käskyä levittää islaminuskoa väkivaltaisilla sotarekillä (Ahvio 2015). Uhkakuva ei vaadi kuin yhden radikalisoituneen henkilön, joka on valmis viemään tekonsa pidemmälle ja tulos voi olla pahimmassa tapauksessa kaoottinen. Terrorismi on siitä erilainen uhka, koska se vaatii niin suojelutoimilta, kuin kriisinhallinnaltakin todella nopeaa reagointia.

3.4 Vaikutukset ihmisissä

Ihmiset ovat laumaeläimiä ja ne tarvitsevat muita yksilöitä ympärilleen. Jokainen kuuluu johonkin yhteisöön ja jokaisella on läheisiä ihmisiä, ellei ne ole sukulaisia niin sitten ystäviä. Ihmisillä on myös voimakkaita tunnetiloja, joista osa vaihtelee yksilökohtaisesti. Kaikilla on kuitenkin jo luontaisesti sama pelko, joka pohjautuu selviytymiseen: kuoleman pelko. Terrorismi kuitenkin luo tälle käsitykselle uuden ulottuvuuden, koska terrori-iskuissa kyse on itsemurhaiskusta. Kuoleman pelkoa vielä voimakkaampi voi olla pelko läheisen menettämisestä. Ihmiset pelkäävät sitä, miten he osaavat käsitellä läheisen kuoleman ja miten jatkaa elämää siitä eteenpäin. Kaikki käsittelevät tätä asiaa pitkin elämäänsä, esimerkiksi ensimmäisten hautajaisten jälkeen. Terrori-iskun

tapahtuessa ihmiset menettävät läheisiään silmänräpäyksessä, kuolevat tai loukkaantuvat. Se aiheuttaa psyykkisiä ongelmia, jotka voivat vaivata koko eliniän.

Kaksi vuotta WTC-iskujen jälkeen (Boscarino, Adams et al. 2006) tekivät tutkimuksen, jossa tutkittiin tapahtuneen iskun aikaansaamia vaikutuksia ihmisissä New Yorkin alueella. Tuloksien mukaan 44.9% ihmisistä pelkäsivät uutta iskuja. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että pelokkuuteen vaikutti etnisuus, koulutuksen taso ja elämän vastoinkäymiset. Ihmisten taustat siis vaikuttavat voimakkaasti siihen, miten he käsittelevät tapahtunutta. Reaktioon vaikuttaa teon suuruus, miten se toteutettiin, kuinka paljon ihmisiä kuoli ja pääsivätkö tekijät karkuun. Se herättää ihmisissä vihan tunnetta ja Yli-Karjanmaan (2008: 38) mukaan raakojen tekojen jälkeen monet ihmiset eivät kykene rationaaliseen ajatteluun. Kostonhimo valtaa mielen ja asiaa ei pystytä käsittelemään oikein. Ihmisissä on kuitenkin tässä asiassa eroavaisuuksia. Samalla kun osa kärsii paniikkikohtauksista ja masennuksesta, osa käsittelee asiaa pieninä paloina jatkaen elämäänsä. Kauempana iskupaikasta asia ei vaikuta tietenkään niin voimakkaasti yksilöissä ja yhteisöissä, mutta joillekin saattaa syntyä pysyvä turvattomuuden tunne. Se voi kestää hetken tai sitten pidemmän aikaa, päiviä tai viikkoja. Ihmiset käyvät päässään läpi todennäköisyyksiä mahdollisuudesta, että seuraava isku tapahtuisi jossakin lähitöllä (Sunstein 2003). Ulkona liikkuminen voi tuntua pelottavalta ja julkisia paikkoja vältetään. Oma kotikaupunki saatetaan nähdä nyt uusin silmin ja ostoskeskus tuntuu vain epämiellyttävältä paikalta oleskella. Vainoharhaisuus valtaa ihmisen mielen, joka on ihan normaalia tilanteessa, jossa kokee turvallisuutensa uhatuksi. Tarkkaavaisuuden lisääntyminen ei ole huono asia, koska terroriteot tapahtuvat, kun ihmisillä on huomio kiinnitettynä johonkin muuhun. Erityisen haastavaksi asian tekee kuitenkin se, että ihmisten ajatuksia pompotellaan suuntaan, jos toiseen. Yli-Karjanmaa (2008) huomauttaa, että torjutut iskut ja niistä uutisointi rauhoittaa ihmisten mieliä, mutta heti lähiaikoina saattaa tapahtua terrori-isku, jota ei pystytä torjumaan. Ihmiset siis taistelevat mielessään pelokkaan ja turvallisen olotilan välillä.

Suomi on ainakin vielä säästynyt terrori-iskuilta, mutta Suomessakin terrorismin vaikutus näkyy. Suomeen kohdistuva terrorismin uhka on kohonnut, vaikka se ei normaalissa katukuvassa näykkään. Tason kohoaminen tarkoittaa Suojelupoliisin työhön

liittyvää määrää lähinnä epäiltyjen kohdehenkilöiden taustojen selvitystä ja mahdollisiin uhkatilanteisiin valmistautumista (Supo 2017). Suojelupoliisi myös kertoo, että terroristijärjestöt pyrkivät tekemään iskuja moniin eri valtioihin, eikä keskittämään niitä suurimpiin kohteisiin niin kuin ennen. Suomessa tällä hetkellä ihmiset luultavasti siis voivat myöntää pelkäävänsä terrorismia, eivätkä voi poissulkea ajatusta, että tulevaisuudessa tapahtuisi isku Suomessa. Kuitenkin Suomi on vielä enemmän sivustaseuraajan roolissa, koska iskua ei ole tapahtunut. 18.8.2017 tapahtuneet puukotukset Turussa sai sosiaalisen median repeämään liitoksistaan ja siviilit yhdistivät automaattisesti tapahtuneen terrori-iskuksi, koska puukottaja oli turvapaikanhakija. Vasta kuukausi tapahtuneen jälkeen todettiin, että teko ei ollut terrori-isku (Poliisi: Turun... 2017). Silti puukotusten tapahtumailtana Poliisi kohotti valmiuttaan ympäri Suomea ja esimerkiksi Oulussa kävelykadut suojattiin betoniporsaille (Kärki 2017). Tämä kertoo siitä, että Euroopassa viime aikoina tapahtuneet iskut ovat vaikuttaneet Suomessa asti, koska betoniporsaita ei tuotu estämään puukotuksia, vaan estämään aiemmin Euroopassa tapahtuneiden iskujen kaltaista toimintaa. Parin viime vuoden aikana Suomen suhtautuminen terrorismiin on muuttunut huomattavasti herkempään suuntaan, joka näkyy jatkuvana asiasta uutisoimisena ja esimerkiksi juuri tämä betoniporsaiden asettaminen kielii voimakkaalla tavalla nykytilanteesta.

Lasten tietämys terrorismista on myös paremmalla tasolla, kuin aikaisemmin, joka tietenkin on järkevää, koska lasten tulee olla tietoisia ympärillään pyörivästä maailmasta. Esimerkiksi WTC – iskujen tapahtumat pääpiirteittäin kuuluvat tänä päivänä yleissivistykseen. Lapset eivät kuitenkaan osaa ja kykene ajattelemaan vielä niin laajasti asioita, koska tietämys on suppeampi, kuin aikuisilla. Tämä tarkoittaa sitä, että aikuisten tehtävänä on selvittää asiat ja korjata median paisuttelemat uutiset terrorismista. Pahimmassa tapauksessa nyt kouluikäiset lapset, voivat aikuisena joutua elämään vielä terroriherkemmässä maailmassa, kuin nykypäivän aikuiset. Siksi heidän tulee saada tietoa terrorismista jo lapsuudestaan asti, mutta kuitenkin pitää pyrkiä opettamaan käsittelemään ja ajattelemaan siihen liittyvät asiat rationaalisesti. Tämä tarkoittaa, että varsinkin kouluissa opettajia pitää ohjata toimimaan oikealla tavalla ja terrori-iskun

sattuessa kyettävä puhumaan ja selvittämään asia oppilailleen ilman pelon lietsontaa. Myös vanhempia tulee ohjata toimimaan oikein, siinä missä opettajiakin.

4. Suomi ja terrorismi tulevaisuudessa

4.1 Miksi Suomi on säilynyt koskemattomana kansainväliseltä terrorismilta?

Suomi nähdään monesti maailmalla pienenä ja rauhallisena valtiona, jonka valta ja osa maailman asioissa on pieni. Se on ikään kuin viaton valtio liimautuneena suurvaltio - Venäjän kylkeen. Suomessakin silti on sattunut terrori-iskujen kaltaisia tekoja, kuten koulusurmat, jotka nekin osaltaan ovat terrorismia, mutta kun puhutaan kansainvälisestä terrorismista, niin sitä ei Suomessa ole vielä tekojen muodossa esiintynyt. Vaikka Suomessa sisäistä terrorismia on ollut, niin ne ovat osittain jääneet kansainvälisen terrorismin varjoon niin uutisoinnin, kuin yleisyydensäkin puolesta. Malkki (Kullberg, Jalonen et al. 2015) puhuu tässä yhteydessä siitä, kuinka tekijät on jätetty demonisoimatta, koska syyt pohjautuvat tekijän elämään ja suomalaiseen yhteisöön. Teot eivät siis olleet nykypäivän terrorismille ominaisia.

Kullberg (Kullberg, Jalonen et al. 2015) toteaa, että hypoteettisesti ajateltuna Suomea on suojellut islamistiselta terrorismilta se, että Suomesta ei olla niin kiinnostuneita maailmalla. Suomi on myös yleisesti tullut hyvin toimeen etnisen vähemmistön kanssa, mutta viimevuosien tapahtumien seurauksena tilanne on muuttunut huonompaan suuntaan. Valtiona Suomi on aina pyrkinyt olemaan taka-alalla ja itsenäisenä. Tämä on pitänyt Suomen suomalaisena eikä ole antanut kenellekään tai millekään syytä ryhtyä vastatoimiin sitä vastaan. Vaikka suomalaisia rauhanturvaajia on vuosikymmenten ajan ollut konfliktierkillä alueilla, niin silti Suomi on onnistunut pysymään valtiona, jota vastaan ei kenelläkään ole mitään. Terroristijärjestöjen mielestä Suomi on pullollaan vääräuskaisia, mutta silti Suomi on pysynyt islamilaiselta terrorismilta koskemattomana alueena. Maahanmuuttopolitiikassa terroristijärjestöt tarkkailevat, miten valtiot suhtautuvat turvapaikanhakijoihin ja miten heidän elämänsä

jatkuu uudessa maassa. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että Suomi on onnistunut tässä yhteydessä hyvin, koska se ei ole aiheuttanut Suomelle vaikeuksia. Monikulttuurisuusideologiaa on aina pidetty Suomessa asiana, joka on rikkaus ja jonka avulla pysytään maailman menoissa mukana. Malkin (Kullberg, Jalonen et al. 2015) mukaan myös suurena tekijänä on skinhead - järjestöjen kuihtuminen ja rasismien väheneminen. Vaikkakin rasismia vielä Suomessakin on, niin siltikään rasismi ei nykypäivänä johda yhtä radikaaleihin toimiin, kuin vielä 1990-luvulla. Rasismia käsitteleviä lain pykäläitä voidaan pitää yhtenä Suomen suojelejoista, koska jos lakeja ei olisi, niin rasismi voisi vielä päästä valloilleen ja altistaa Suomen terrori-iskuille.

4.2 Terrorismin ja islamisoitumisen vaikutukset Suomen tulevaisuudessa

Kuten tekstissä on aiemmin käsitelty, nykypäivänä islamisoituminen ja terrorismi kulkevat käsikädessä. Terrorismi on vakava uhka, joka piinaa etenkin vaikutusvaltaisia valtioita. Suomen koskemattomuus terrorismin valtapelissä ei välttämättä säily ikuisesti koskemattomana. Sen voima on todella suuri, eikä pelkästään iskujen tai niiden aiheuttaman pelon takia, vaan myös sen takia, millä tavalla se kykenee pitämään ihmisten mieliä hyppysissään. Pahimmassa tapauksessa tämä mielen manipulointi johtaa radikalisoitumiseen, jolloin ihminen luulee elämänsä tarkoituksen olevan terroristijärjestön jäsenenä.

Monessa yhteydessä puhutaan kantaväestön radikalisoitumisesta, eli esimerkiksi alkujaan suomalaisesta henkilöstä tulee äärijärjestö ISIS:n kannattaja. Teoksessa (Kullberg, Jalonen et al. 2015) Kullberg kuitenkin nostaa esiin näkökulman, jonka mukaan radikalisoitumista pitää pelätä myös maahanmuuttajien keskuudessa. Maahanmuuttajien radikalisoitumisen ennaltaehkäisy vaatii erilaista lähestymistapaa, kuin suomalaisten joukossa. Suomessa on ollut muslimeita jo monta kymmentä vuotta, jopa ennen sotia vähäisiä määriä. Kuitenkin nykyään heidän määrän kasvaessa vaaditaan toimia myös Suomen valtiolta. Tähän on reagoitu jo opiskeluavustusten

merkeissä, mutta myös vapaa-aika tulee ottaa huomioon. Muslimeille uskonto on tärkeää ja tärkeämpää, kuin kristityille. Pohjoismaissa yleisesti ottaen uskontoon ei suhtauduta niin voimakkaasti, kun muslimimaissa. Tämä tarkoittaa, että he tarvitsevat uskontonsa harjoittajien määrän kasvaessa lisää paikkoja, jossa harjoittaa uskontoaan.

Tulevaisuudessa tärkeässä osassa ovat ensimmäisenä riskien kartoittaminen ja rajaaminen. Sitä mahdollisuutta ei pysty sulkemaan pois, että Suomi säästyisi tulevaisuudessa kansainväliseltä terrorismilta. Suomen väkiluku kasvaa jatkuvasti, vaikkakin hitaasti ja kaupungeista tulee suurempia. Monikulttuurisuus monipuolistuu entisestään ja kasvattaa samalla Suomen riskiä joutua terrori-iskun uhriksi. Siltä ei välttämättä voida välttyä, vaikka Suomi pysyisi puolueettomana ja hiljaisena valtiona, koska kukaan ei voi ennustaa, milloin kansainvälinen terrorismi valitsee kohteen, joka on viattomin kaikista. Terrorismi ja sen ennaltaehkäisy sekä torjunta, tarvitsevat tarkat suunnitelmat ja suhteellisen nopeita ratkaisuja. Suunnitelmat pitää tehdä tasoittain, eli valtion rajoista aina yksittäiseen ihmiseen asti. Pelkästään jo suunnittelu sekä suunnitelmien julkaiseminen tuovat yhteiskuntaan turvallisuudentunnetta ja herättää ihmisissä toivoa (Kreus 2010). Negatiivisten asioiden tapahtuessa, eli tässä tapauksessa terroristi-iskun tapahtuessa jokainen henkilö: niin poliisi, palomies, psykiatri, opettaja ja lapsi tarvitsevat tiedon siitä, miten tulee toimia. Tämä tarkoittaa sitä, että heidän tulee tietää jo etukäteen ennen mahdollista negatiivista tapahtumaa, miten toimia tilanteen sattuessa. Tätä voidaan kutsua riskienhallinnaksi, jolloin keskitytään itse riskiin ja sen syihin, sekä pyritään niin sanotusti olemaan tilanteen herra. Hallinta on parhaimmillaan silloin, kun siihen osallistuu jokainen yhteiskunnan osa ja yhteistyötä tehdään kansainvälisesti.

Terrorismin pelko on yksi voimakkaimmista vaikutuksista ja se pystyy pitämään ihmisiä todella tiukasti otteessaan. Tällä hetkellä Suomessa ei niin suoranaisesti vaaraa ole, mutta pelko saattaa välillä näyttäytyä hetkellisesti. Media on tehokkain pelon lietsoja, mutta media on sen verran suuri ja vaikutusvaltainen osa yhteiskuntaa, että sen uutisointityyliin vaikuttaminen saattaa olla mahdotonta. Siksi tärkeämpää on keskittyä toisilla tavoilla lähestymään pelkoa ja sen hallintaa. Hallinta voidaan saavuttaa ennaltaehkäisevillä toimilla, sekä näkyvillä muutoksilla kaupunkiympäristössä.

Esimerkiksi Turun puukotusten aikaan Oulun keskustaan asetetut betoniporsaat saattoivat ensiksi herättää pelon tunnetta, mutta myöhemmin se nähtiin merkkinä siitä, että vastatoiminta on nopeaa ja ihmiset halutaan pitää turvassa. Koska Suomessa viimevuosien islamisoituminen on ollut nopeaa, niin myös maahanmuuttopolitiikka on syytä pitää toimivana, jotta konflikteja kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä ei synny. Lisäksi se ehkäisee maahanmuuttajien mahdollista radikalisoitumista. Eri uskontoyhteisöjen tulisi siis muodostaa yksi sopusoinnussa oleva yhteiskunta, koska tasapainoinen ja tasa-arvoinen väestö on voimakas tai jopa voimakkaampi, kuin turvallisuudesta vastaavat hallintoelimet.

Vaikka terrorismista ja sen vaikutuksista ei Suomessa ole tehty vielä juurikaan tutkimuksia, voi tulevaisuudessa asia muuttua ja tietämys kasvaa sen kautta koko yhteiskunnassa. Tämä on varmaankin hyvin mahdollista, koska esimerkiksi Hille Koskela on saanut tunnustusta hyvästä työstä pelon maantieteen parissa. Tulevaisuuden näkymänä olisi siis suomalaiset tutkimukset esimerkiksi terrorismin vaikutuksesta normaalissa arjessa, politiikassa, taloudessa ja kaupunkisuunnittelussa. Vaikka kukaan ei toivo kansainvälisen terrorismin rantautumista Suomeen, niin on vain hyväksyttävä tosiasia, että kansainvälinen terrorismi tällä hetkellä koskettaa jokaista valtiota sekä yksilöä.

Lähteet

- Ahonen H. (2017). Kielitaito ei enää jarruta pääsyä ammattikouluun. Kaleva 15.10.2017
- Ahvio J. (2015) *Eurooppa ja Suomi islamisoituvat*. Helsinki: Kuva ja Sana.
- Altheide D.L. (2006) *Terrorism and the Politics of Fear*. Lanham, MD: AltaMira Press.
- Boscarino J.A., Adams R.E., Figley C.R., Galea S. and Foa E.B. (2006) Fear of terrorism and preparedness in New York City 2 years after the attacks: implications for disaster planning and research. *Journal of public health management and practice: JPHMP*, **12**(6), pp. 505.
- Eisenman D.P., Glik D., Ong M., Zhou Q., Tseng C., Long A., Fielding J. and Asch S. (2009) Terrorism-related fear and avoidance behavior in a multiethnic urban population. *American Journal of Public Health*, **99**(1), pp. 168-174.
- Ekici S. (2009) *Building Terrorism Resistant Communities: Together Against Terrorism*. Amsterdam: IOS Press.
- Fuller C. (2015) *The Rise of ISIS: Background and Perspective From the UK and US*. New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Ganser D. (2005) Fear as a weapon: the effects of psychological warfare on domestic and international politics. *World affairs*, **9**, pp. 28-44.
- Griffiths P.E. (1997) *What Emotions Really Are: The Problem of Psychological Categories*. Chicago, Ill: University of Chicago Press.
- Hanle D.J. (2006) *Terrorism: The Newest Face of Warfare*. Washington: University of Nebraska Press.
- Hoffman B. (2006) *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press.
- Huppert M. and Hessel S. (2010) *Fear Itself: Reasoning the Unreasonable*. Amsterdam: Brill Academic Publishers.
- Ikävalko K. (2015). Supo: Turvapaikanhakijoista merkittäviä vaikutuksia Suomen turvallisuudelle – tulijoilla kytköksiä väkivaltaisiin ryhmiin. Yle 3.11.2015. <https://yle.fi/uutiset/3-8428033>
- Jackson B.A., corporation, r., national institute for occupational safety, and health and science and technology, policy institute, (2002). *Protecting Emergency Responders: Lessons From Terrorist Attacks*. Santa Monica, Calif: RAND Corporation.

- Koskela H. (2009) *Pelkokierre, pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta*. Helsinki, 2009: Gaudeamus University Press. p. 34, 57.
- Kreus, M., (2010) *Terrorismin torjunta Suomessa*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes Print.
- Krueger, A.B., (2008) *What Makes a Terrorist: Economics and the Roots of Terrorism*. Princeton: Princeton University Press.
- Kullberg A., Jalonen J., Jokinen C., Jokinen T., Keskisarja T., Malkki L., Mannio A., Ranstorp M., Rentola K., Riipinen P., Siltala J., Tarvainen T. and Tiirmaa-klaar H. (2015) *Suomi, terrorismi, Supo - Koira joka ei haukkunut*. Helsinki, 2011: WSOY.
- Kärki T. (2017). Oulun poliisi lisäsi partioiden määrää Turun tapahtumien vuoksi – Rotuaarille tuotiin betoniporsaita. Kaleva 19.8.2017. <http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/oulu-poliisi-lisasi-partioiden-maaraa-turun-tapahtumien-vuoksi-rotuaarille-tuotiin-betoniporsaita/768175/>
- Martin G. (2012) *Understanding Terrorism: Challenges, Perspectives, and Issues*. SAGE.p. 3
- Nurminen J. (2015). Pariisin iskun pääsuunnittelija poliisin tähtäimessä, terroriuhka kasvoi Ruotsissa – kooste päivän tapahtumista. Yle 18.11.2015. <https://yle.fi/uutiset/3-8465853>
- Poliisi: Turun puukottajan taustalla ei vaikuta olevan laajempaa ryhmää. (2017). Yle, Helsinki. <https://yle.fi/uutiset/3-9852234>
- Pärssinen M. (2016). Lontoo, Madrid, Pariisi, Nizza... Eurooppaan on isketty viime vuosina useasti. Yle 20.12.2016. <https://yle.fi/uutiset/3-9362993>
- Silva T.P. and Butler J.M. (2011) *Terrorist Attacks and Counterinsurgency Practices*. New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Street J. (2010) *Mass media, politics and democracy*. Palgrave Macmillan.
- Sunstein C.R. (2003) Terrorism and probability neglect. *Journal of Risk and Uncertainty*, **26**(2-3), pp. 121-136.
- Terrorismin uhka-arvio: Suomeen ja Suomen intresseihin kohdistuva terrorismin uhka. 2017, Suojelupoliisi 14.6.2017 http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio
- Townshend C. (2002) *Terrorism : A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press. p. 2 & 3
- Turvapaikka- ja pakolaistilastot. Maahanmuuttovirasto 2017. http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/tilastot/turvapaikka-ja_pakolaistilastot
- Tuulonen H. (2017). Pakolaislapsesta oli vähällä tulla terroristi. Kaleva 15.10.2017

Veer P.V.D. and Munshi S. (2004a) *Media, War and Terrorism: Responses From the Middle East and Asia*. London: Routledge.

Veer P.V.D. and Munshi S. (2004b) *Media, War and Terrorism: Responses From the Middle East and Asia*. London: Routledge.

Väkivaltaista radikalisoitumista torjutaan ennalta ehkäisevällä työllä. (2017). Sisäministeriö, Helsinki. <http://intermin.fi/poliisiasiat/vakivaltainen-radikalisoituminen>

Wiberg M. & Meskanen T. (2013). Islamisoituuko Suomi nopeasti? *Yhteiskuntapolitiikka* 78 (2013): 6. s. 692-694